

מסורת הש"ס

(א) וַיָּמָוֶת קִיָּא, (ב) חַלָּה פִּיִּצ מִיָּד פִּסְחִים מַח־ (קדושין מו, א) וַיָּמָוֶת קִיָּא, (ד) וַיָּסֶן קִיָּא, (ה) בִּרְסוּת מִי, עֲדוּר פִּיִּי מִיָּא, (ו) וַיָּסֶן טוֹפֵף לְתַתָּן מַח־ דִּיהָ אִתְרָא, (ז) וַיָּמָוֶת קִיָּא, (ח) כְּשִׁיעִית פִּיִּי מִיָּי, (ט) וַיָּחַן זֶה מַשְׁנֵה וְעִי דִישָׁא, (י) בִּרְסוּת טַב, דִּקָּף לָא, (יא) וְדָף קִטָּא, (יב) וַיָּמָוֶת קִיָּא, (יג) מִיָּא הַטּוֹפֵף מַעֲלִי הַקֶּטֶף, (יד) פִּיִּי רִפּוּאָה, (טו) וְזִי גִיר רִשִׁי שֵׁס וּלְפָנֵינוּ אֲגִיר רִיָּא, (טז) וַיָּחַן הַטִּיבִי חוּס־ דִּיקָּ קִטָּא: דִּיהָ וְהַאֲלִיפָא, (יז) וַיָּלֵךְ לֵיהּ, (יח) וַיָּחַן לְעִיָּא, (יט) וַיָּלֵךְ חָזֵר שְׁמַעְתָּ, (כ) בִּיִּי כִיָּי,

הנהגות הב"ח

(א) תוֹם דִּיהָ יֵשׁ לָאן וְיִי כְרַמְתָּ בְּפִי שְׁבִיעִי דְשִׁיעִית: (ב) דִּיהָ וְאִחָךְ וְיִי עַם הֵךְ מִכָּל מִקְדָּשׁ מַעֲמַד דִּי יוֹסִי: (ג) דִּיהָ מִפְּנֵי וְיִי פִרְק מַפְלַת הַשָּׁחַר כִּיִּי דְקָדָּק עַם פִּרְיָךְ הִי וְאִסְקִינָא בְּנִשְׁאָל:

מוסף רש"י

שמואלאנים את הקטנות. קטנה ששליחא אנה לאחר מימא אריה. דמלאווייתא אן קדושה כלל, שהי קטנה איהם בת דעת, ואת איהם לא ומה מורה להיות לא לה לקדשה אלא לאב, שנאמר (דברים יז) את בני תמי אלפי הים, ויהיו רבין קטני לא קדושין להאמינהו מילין אן שישאלו ונה תאף לועת, ואפי' אם מיחל לאחר וכן ואמיה אי אפי' בן יולתא ומותרת לא אדם ואיה כרייה כהנא גב, והעיד ר' יהודה בן כהנא שפסימא שמונה על כ"ד למורה שמתאן בן, בן שני אחים שפאן שמי אחיהם ויתומה, את גדולה וקדושה קדושה מורה אקטנה שאין קדושה אלא מדרגת, ומת עננה של גדולה בלא גנים ונפלה לפני אחיו ליתוס ומנאחא וקדוק לו מן הכורה, וחקק, ויסיק את אשמו עליו משום אחות וקדוק שהיא נכחות אשמו, וא"ר אלעזר במ"י וימות (קט). מלמדן קטנה ו שמתאן בעננה ומתקין קדושה למפרע ופעשה על בעלותיהם כללן קן על גומת כדי להמיר את עננה ליתוס את אחותה, נקנת טפאין על מלכותה ועל המפשות, והעיד ר' יהודה בן כהנא ביום ששנית עריות שהכל כר"א (ברכות כג, א) ע"פ עד אחד. שאלה לא מת בעלך מנדות הים (שם). וישנאלק הרבנגול. עניקש קדוקה של מיקון בנקוס שהתות רופק וינקת את מוחו וסקלתי מנאשם שור שנגה את האדם, דמתיכ השור יסקל ומתקין גיז'ש שור שור משבת לעשות כל כהנה חיה ועוף שבור (שם ע"פ ב"ק דף טז) ור' יון בן ירמיה. שאלא מכלל יין מנתו ונה לכלל יין גמור וקדושין ביה נסך שני (ברכות שם). שקרב בארבעי שעות. ותו לא (שם) שמתקנה שלמה עס בת פרעה ביום חמשת בית המקדש והכניסה לו כמה מיני זמר ועבר כל היללה וישן למחרת עד ארבע שעות, כלאים בפקדושתא, והיו שפתותיהם ועל התקעם תחת, מלאשותיו, ועל אחת שעה שפית על תמיד של שחר שקרב בחרבע שעות, ונכנסה לתו והוכינתה על המעשה הזה (משיל ר"א א).

תוס' הרא"ש

בסדר טהרות. בפי' ברתא ע"ז גבי הנהגה גבבי בעובדא דהרדעא ואמר שמואל חמרא שרי ארבעה במאן כר' אליעזר דאמר ספק ביהא טהור. קשה לפי גירסת ר' יומדף במקאן

מלמדיו את הקטנה. כפרק בית שמאי ביצמות^(ט) ז' אחין נשואין ז' אחיות יתומות אחת גדולה ואחת קטנה מת עננה של גדולה ומנאלת זקוקה ליבם בעל הקטנה ודוחה זיקתה נישואי אחותה הקטנה ואוסרתה עליו שאין נישואי קטנה כלום ואם יגרסנה לקטנה גנט

שז אינו יכול ליבם את הגדולה שחמות גרושתו היא אלא מלמדיו את הקטנה שמתאן זו ומילון עוקר נישואין הראשונים ומותר ליבם הגדולה: **הרודה וטון לסל**. כגון שהיה לש את עיסקתו פחות פחות ממחשת רבעים לפוטרו מן החלה: **הסל מלרין**. כשהיו מן התמור: **מאי אולמיה דהאי**. חלה מההיא דמילון דפשטת לה מינה דלמחרת ה"נ מסתברא הא שמעינן מההיא דמילון דנשאר סדרי איכא הלכה כר"א: ומשני מההיא דמילון ליכא למשמע מינה דנשאר סדרים איכא דהתם משום דקא' ר' אלעזר כר"א ואיכא למימר משום דקאמי' ר' אלעזר לר"א תנא' הלכה כמותו כהא אלא משום ידיה לחודיה לא: **מלמדיו את הקטנה.** במילתא אחריתי היא כפ' ז"ש ט: **ומי קאי והא אחרוני מלרינן ליה.** התם דלמר שמואל בקמייתא הלכה כר"א ובאידך נמי הלכה כר' אלעזר ואמר' כריכא דאי אשמועינן כו' אלמא ר' אלעזר ור"א לאו חד טעמא קאמי' מדלאיטריק לשמואל למימר בתרוייהו הלכה: **שמאנין את הקטנות.** מנכשין מהן שימאנו כגון הך דרבי אלעזר ור"א כדי לקיים מצות יבום: **ושמשיאין אשה.** שהלך בעלה למדינת הים ושמעה מפי עד אחד שמת משיאין אותה לאחר: **ושנאלק רבנגול.** דרמתיכ (שמות כה) והמית איש או אשה השור יסקל והוא הדין לכל חיה ועוף כדאוקיימנא בשור שנגה את הפרה (ז"ק דף ד' ד): דליף שור שור משבת אלא שדבר הכתוב דהווי: בן מ' יום. ומקמי הכי פסול דה"ל יין מנתו: **קטנות דענמא.** קטנות ועדות מן כהא אדר' אלעזר קלי ולא אדר"א ור"ק כל קטנות שיצאו למאן לפנינו כי היא דר"א מלמדיו אותן למאן: **ליתני נשים.** שמשאין נשים ע"פ עד אחד: **וגימא מאי נשים נשים דענמא.** כי היכי דלמר מאי קטנות קטנות דענמא: **דוקא קטני.** קטנות קטני אחת דר' אלעזר ואחת דר' אלעזר ואשה דליכא למימר הכי נקדה בלשון יחיד: **וכן אמר ר' אלעזר.** אדשמואל קאי. ואמורא הוא והוא ר' אלעזר בן פדת ורבי אלעזר דמילון תנא הוא והוא ר' אלעזר בן שמוע: **הורד דקופר.** מין פשמים

הן: **קטף.** מין אילן ואין עושה פניו שיהיה פסול עושה פניו וחסר פריו: **יש להן שנים** שצריך להפקידם ואסור לעשות בהן סחורה ולא אמר' עניים בעלמא ניהו ושציעית אינה נוהגת בעניים כדאמר' בלולב הגזול (סוכה דף מ.): **ציעור.** כשכלה לחיה מן השדה. ואע"ג דיש להן שציעית אצטריך למימר יש להן ציעור דיש שיש לו שציעית ליאסר בסחורה ומלוגמא^(ט) ואין לו ציעור כגון דבר המתקיים בארץ כל ימי החורף שאינו כלה לחיה מן השדה אצל כל דבר שיש לו ציעור יש לו שציעית: **וא"ר פדת.** בריה דר"א בן פדת: **מאן פנה.** לא דקמי' יש להן שציעית דקסבר קטפא פירא ר' אלעזר דלמאן לקמן (ע"ז ר"א אומר המעמיד בשבץ הפרלה אסור: **שריטו קטפא.** שציעית: **כר"א דד'.** ותו לא. אלמא בקטפא פירא לא עבד כוומיה לחומרא: **אומרה ברכה רביעית.** להצדלה במואלי שצמות ואינו כוללה בחוון הדעת:

שמאי פרק ראשון נדה

וע"ל היין בן מ' יום. פרש"י דקודם לכן היו יין מגתו אע"ג דאמר' בהמוכר פירות (ז"ב דף ד' טז.) יין מגתו אם הציא כשר בן מ' יום לכתמילה נמי ציאו אפילו יש הרבה מיין אחר: **יין להן** ביעור ולדמיהם ביעור. אע"ג דשציעית מופסת דמיה יש חילוק ציעור צין דמיה לענמה כדתנן (א) זכ"ב דשציעית ר' מאיר אומר דמיה מתצברים עד ר"ה אצל הן מתצברים עד הפסח:

קמף. פירש רש"י שם העץ וכן צצרייתא פ"ק דכריתות (דף ג.) רש"י צ"ג אומר הלזי אינו אלא שרץ מעלי הקטף ושרץ עצמו נקרא קטף על שם העץ וכן אמר הכא דיש זו שציעית בעומק נמי למר דקטפו וזו פריו וזרי ולוט (בראשית לו) מתרגמינן קטף ולוטא ומה שפירש"י דאינו עושה פירות אלא שרץ נוטף ממנו וזו פריו אינו למאי דמוקי ליה ר' יורא בסמוך צקטפא דפירא: ונראה דרש"י פירש כן לשימא צמיתא. גי': **ואמר פדת מאן תנא כו'.** ואם תאמר דכפרק קמא דנרכות (דף ה:) אמר ליה ר' יוחנן לרבי אלעזר אי משום בני דין גרמא דעשיראה ציר משמע דלרבי אלעזר לא היו לו גנים ויש לומר שאחרי כן נולד לו או היו לו גנים ארבעה ומתו מקצתם ואמר ליה רבי יוחנן ק' כדי לנחמו: **מאן תנא דאמר קמפא פירא ר' אליעזר.** ואם תאמר בנמלי פליגי אי ציעור והנאלמו שזה מאי טעמא דרצנן דאפי' עלים הוו אסירי טעציעית אי לאו דלין הנאלמו וציעורו שזה אי הנאלמו וציעורו שזה לא אסור שצציעית ואין סברא לומר דפליגי אי הנאלמו וציעורו שזה לאו ויש לומר דודאי הנאלמו וציעורו שזה ולפי שאינו כי אם למלוחי העץ שרו רצנן דנטל חגב העץ ורבי אליעזר סבר דהנאלמו נשיצא והוי פריש:

ואבוך אמר הלכה כר"א ב'. אע"ג דר' יוסי קאי כוומיה דנהגול קמא (ז"ב דף קב.) אית להו^(ט) דשציעית נוהגת צעלים וא"כ כ"ש קטפא ומשום דרבי יוסי קאי כוומיה לא חשיב ליה עס הך (ט) דטעמא דר' יוסי משום דלא בעי הנאלמו וציעורו שזה ולא קיימא לן כוומיה אלא אין שציעית נוהגת צעלים דר' יוסי נמי מודה דקטפא לאו פירא הוא לענין ערלה:

[משום דקא' רבי יהודה בן בבא כותיה. אע"ג דבמנתי' נמי מילי זו ר' יהושע וקאי כוומיה ואפי' מני לא דר' יו"ל דשמא ר' יהושע סבר כר' יוסי דמלרין ג' עוונות מצדכר ומניקה דפליג ארבי אלעזר ולא דרבי ביה אלא ממה שאמר אי לא שמתני ביה מנלה. גי': (ט) וכו' קאי. הרימ' ו"ל אמר דלא פריך בירמייתא אצבייתא משום דלא' דהדר ביה מההיא דהודא' (פ) (אחריתי שמת) מנכותיו אלא השתא דקמלר דקאי (אחריתא שמת) וינה לך פסח שפיר ומי קאי. גי':] **במפני שצריך ליומר הברכה בחוון הדעת.** הקשה הר"ר **יעקב מאורליני** ש"ש ונכלליה מכלל דהכי פריך פרק (א) תפלת השחר (ברכות דף כט.) אהא דלמר שמואל כל השנה מתפלל הציינו חוון ממואלי שבת מפני שז"ל הוצלה בחוון הדעת ופריך ונכלליה מכלל וי"ל דהתם פריך משום דלא ישנה אדם משום הצדלה מכמו שהוא מתפלל כל השנה [כיוון דסבר דכל השנה מתפלל הציינו] כלל ויכלול הציינו והכא קמלר ר' חנינא (י"ב) דס"ל דכל השנה אינו מתפלל הציינו א"כ] במואלי יוה"כ מפני טורח תענית לא ישנה מכמו שהוא מתפלל כל השנה כדי שיאמר הצדלה בחוון הדעת: והא

ואע"ג דרבינו חנ' דמיהלן כי היהיה דתנן בפ"י דמסכת שביעית גבי עיקר הלוקח ששה כר' ר' מאיר אמר דמיהלן מתבער עד ר"ה משמע אבל לא הן: **מאן** תנא קיטפא פירא ר' אליעזר. תימא אי קיטפא הנאתו וביעורו שוה מ"ט דרבנן ואי הנאתו אחר ביעורו מ"ט ר' אליעזר דבעינן דומיא דאכילה שהנאתו וביעורו שוה כדאיתא בהנולק קמא ובמסכת סוכה דפסרי' עצים מדין שביעית משום דהנאתו אחר ביעורו וי"ל דקטף הנאתו וביעורו שוה ואפי' הכי פטורי ליה לבני תרנן משום דבטל נפאא העין כיון דלא חשיב ליה פירא: **ואבך** אמר הלכה כר' אליעזר בארבע. וי"ל לימא באה הלכה כר' אליעזר משום דקאי ר' יון כותיה דקסבר שביעית נוהגת בהנולק קמא א"כ יש לקטף ששית קטפא פירא מדרור ר' יון. בחילתה. ועוד דבאה אין הלכה כר' יוסי דקדימא לן אין שביעית נוהג בעצים: **ואמר** ר' אליעזר הלכה כר' אליעזר. פירש"י בברכות ירושלמי איתא ובתלמוד שלנו ליתא. ואיתא דפסיק כותיה פ' אין עומדין ביום גזוב שחל להיות אחר השבת ואין ק"ל השתא כמרגינא דתתקין רב

ושמואל ותריינו דבמסיקי התם:

עין משפט ונר מצוה

גו א מיי פ"ו מהל' יבום הל"טו סמ עשין נא טושי"ע אה"ע אפי' קטף שפיר לא:
נח ב מיי פ"ו מהל' נדרים הל"טו סמ עשין קמא טושי"ע וי"ד פ"י שבה טעוף א:
גב ג מיי פ"ה מהל' יבום הל' ופ"ו שם הל"טו סמ עשין נא טושי"ע אה"ע אפי' קטף שפיר א ופי' קטף שפיר לא:
ד מיי פ"ב מהל' גירושין הל"טו סמ עשין כ טושי"ע אפי' כ טושי"ע אפי' כ טושי"ע אפי' ג:
ה מיי פ"י מהל' מקל ממון ופ"ו סמ עשין סו:
כב ו מיי פ"ו מהל' איסורי מונח הל"ט סמ לאון שפיר:
כג ז מיי פ"ה מהל' תמידין ופ"ו סמ עשין קל:
כד ה מיי פ"ו מהל' שמיטה ויחלל הל"ט:

תוס' הרא"ש (הושבך)
ראדריא להתחבר ולהעשות ככר אחד אבל עשה שתי ככרות ונתנן בתנור או בסל עד שנשבו זה בזה לא בני בכתי לתק. ולר' אליעזר מחני וביירושלמי פליגי תנאי אית תניי ותיי חסל מצורף ואין התנור מצורף ואית תניי תני תנור מצורף ואין חסל מצורף ומסיק נשבו כאן וכאן מצטרף לא נשבו כאן וכאן אין מצטרף נשבו כאן ונכנס לתנור ובסל ומסיק באלו עוברין דאפי' כענין לא בעי ר' אליעזר (שכוחא) נשיכה הנראה אע"ג דמתיי צירוף כל להתחייב בחלה היכא דלש פחות משכיסיו. מ"ם נכנס מוקף לא מתיי צירוף כל דהא ר' אליעזר גופיה הוא דאמר פירק כשם דחלה נישלת מן הטהור על הטמא כגון גרנטל כדי חלה מסיסה שלא הורמה חלתה ונתון פחות מכביצה באמצע כדי ליתול מן הקורק. ולהא דחוק לעשות כן נתיי אחרו כדי חלה בכלי שהעיסה טמאה בתוכו ללא נעיל אלא דאי לא חשיב מוקף בכתי אע"פ שמצורף להתחייב. ועי"ל דאפי' להתחייב לא מצורף אלא א"כ נעיל אהא ר' אליעזר לאפוקי אלא דלא בעי נשיכה. וכן משמע לישנא דמתיי דקמיני הערשה עיטורו קבים ונגעו לו בזה פטורין עד שישכור ר' אליעזר אומר אף הורדה כר' משמע דאית לאפוקי נשיכה אבל נגיעה בסל ונעיל דאפי' אם המצא לומר דלענין מוקף מוטיל צירוף כל בלא נגיעה לא היה יכול לעשות כן בפרק כשם בטמאה וטהורה דכיון דקפיד עלייהו שאל יגעו זה בזה אין מוטיל צירוף כלי דברכות בירושלמי בפ"ב דחלה דאמרין התם דבר ששקפיד על התערובות ואין הכלי מצורף עיסה טהורה ונשיכה טמאה נשא אותו כדכרס שקפיד על התערובות בעיסה תחלה אבל בעיסה שניה כן לשיש מום אצל הטבל: וישנאלק הרבנגול בירושלמי כו'. והא דתנן בפ' שור שנגה את הפרה ואחר לא הבהמה לנפילת הבור כר' ולא חשיב להגורא את הנפש משום דכיון דתנא תימיה דאיתא שור שור משבת ה"ה הא. והא דתנא התם דכלאים לאו משום כלאים דהנהגה איצטריך דמשור שור משבת נפקא. אלא משום כלאים דהרבעה דאית בהמך בהמך משבת: וע"ל יין בן ארבעים יום. פי' רש"י דמקמי הכי פסול דהוה ליה יין מגתו אע"ג דאמר' בפ"ק דתענית גבי ט' באב דבני ימים נפיק ליה מכלל יין מנתו לגבי נטיף בעינן מן המוכרח וגם ישרינן חלוקים כדאיתא בפרק

^[1] ויחלל הל"ט:

^[2] ויחלל הל"ט: